06/08/2022

Νέα εποχή στις σχέσεις του Μητροπολίτη Ταμασού και Ορεινής με Οικουμενικό Πατριάρχη και Αρχιεπίσκοπο Κύπρου

Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Ταμασού και Ορεινής

Συνέντευξη στην κυπριακή εφημερίδα «Φιλελεύθερος» στον δημοσιογράφο Λουκά Πάρπα

Πριν από μια περίπου βδομάδα, ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Ταμασού και Ορεινής κ. Ησαΐας επισκέφθηκε το Φανάρι και συναντήθηκε με τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο. Για τη συγκεκριμένη συνάντηση, γράφθηκαν και ειπώθηκαν πολλά και διάφορα, θετικά και αρνητικά. Λίγες,όμως, μέρες προτού μεταβεί στην Κωνσταντινούπολη, ο Πανιερώτατος είχε συνάντηση και με τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομο, γεγονός που δεν έτυχε της ίδιας προβολής.

Οι σχέσεις του Μητροπολίτη Ταμασού και Ορεινής, τόσο με τον Αρχιεπίσκοπο, όσο και με τον Οικουμενικό Πατριάρχη, πέρασαν κατά καιρούς από χίλια μύρια κύματα, όμως αυτή την περίοδο και, μετά από τις συναντήσεις σε Αρχιεπισκοπή και Οικουμενικό Πατριαρχείο, φαίνεται, ότι εισέρχονται σε ένα νέο κεφάλαιο. «Ηρέμησα και ειρήνευσα», δηλώνει σήμερα, μετά από τις δύο συναντήσεις ο Πανιερώτατος και συμπληρώνει, ότι όλα τα υπόλοιπα τα αφήνει στον Θεό.

Ο Πανιερώτατος, είναι γνωστό, ότι δεν δίνει εύκολα συνεντεύξεις και, όταν δίνει, σίγουρα έχει κάτι σημαντικό να πει και να ανακοινώσει. Με το που αποδέχθηκε να δώσει τη συνέντευξη που ακολουθεί στον «Φ», ήμουν σίγουρος, ότι η συζήτηση μαζί του θα «γεννούσε» πολλές ειδήσεις, όμως αντιμετωπίσαμε ένα σημαντικό εμπόδιο: Λόγω του βαρυφορτωμένου προγράμματός του, ήταν αδύνατο να με δεχθεί στο Επισκοπειό, μέσα στα πλαίσια του ημερήσιου προγράμματος δράσης του και, έτσι, συμφωνήσαμε να συναντηθούμε Κυριακή στις 9.00 το βράδυ στη Μητρόπολη. «Η νύχτα Επίσκοπο γεννά», σκεφτόμουν, κατευθυνόμενος με το σκοτάδι προς την Ταμασό, και ανέμενα, με αγωνία, να ακούσω τις απαντήσεις του για την ανεπίσημη και παρασκηνιακή πορεία προς τις Αρχιεπισκοπικές Εκλογές, που ήδη έχει αρχίσει, όπως, βεβαίως, και τη σχέση του με αυτή.

Αναντίλεκτα, ήθελα να τον ρωτήσω και εάν οι δύο συναντήσεις κορυφής, που είχε τις τελευταίες ημέρες, είχαν σχέση με την πρόθεσή του -που, όπως λέγεται, έχει- να αφήσει τη Μητρόπολη, που ο ίδιος δημιούργησε, πριν από 15 χρόνια, και να βαδίσει προς την Αρχιεπισκοπή, διεκδικώντας το ανώτατο αρχιερατικό αξίωμα της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Κύπρου.

Η νύκτα της Κυριακής, τελικά, δεν γέννησε Επίσκοποούτε, βεβαίως, και Αρχιεπίσκοπο, όμως, σίγουρα, έριξε φως σε αρκετά σημεία μιας προδιαγεγραμμένης πορείας, που δεν αφορά μόνο στην άρχουσα Εκκλησία του τόπου, αλλά, κυρίως,στους πιστούς.

Σχολιάζοντας τις δύο πρόσφατες επισκέψεις του στην Αρχιεπισκοπή και στο Φανάρι, αναφέρθηκε, τόσο στις σχέσεις του με τον Αρχιεπίσκοπο, όσο και στην ουδετερότητα, που κράτησε στο «Ουκρανικό»:

«Από τότε, που προέκυψε το Ουκρανικό Ζήτημα, μέχρι και σήμερα, τονίζω τον απόλυτο σεβασμό και την αγάπη μου προς το μαρτυρικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως και το πράττω τούτο, μάλιστα, με συγκεκριμένες πράξεις και όχι μόνο με λόγια. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο είναι, αναμφισβήτητα, η πρωτόθρονη Εκκλησία της Ορθοδοξίας. Παρόλες τις ιστορικές του περιπέτειες και ταλαιπωρίες, επιβιώνει, χάριτι Θεού, ακόμη και σήμερα, μέσα σε αντίξοες γεωγραφικές συνθήκες. Αποτελεί αυθεντική κοιτίδα του βυζαντινού πολιτισμού και της Ορθόδοξης Θεολογίας. Αυτή, λοιπόν, η πραγματικότητα το επιφορτίζει με τεράστιες ευθύνες διακονίας, στις οποίες όλοι πρέπει να συνδράμουμε. Στην Ορθόδοξη Οικογένεια,όλως παραδόξως,δημιουργήθηκαν αρκετές και σοβαρές κρίσεις τον τελευταίο καιρό και αυτό το γεγονός επιφορτίζει την Πρωτόθρονη Εκκλησία με ακόμη μια πολύ σημαντική αποστολή.

Δηλαδή, νοιώθετε, ότι κάποιοι επιδιώκουν σκόπιμα μια σύγκρουση μέσα στους κόλπους της Ορθοδοξίας και υποθάλπουν αυτές τις κρίσεις;

Κοιτάξετε, πολύ γενικά ομιλούντες, υπάρχει στον κόσμο ένας υποβόσκων θρησκευτικός, πολιτισμικός, οικονομικός και πολιτικός ολοκληρωτισμός. Εδώ, ίσως να μπαίνει στο στόχαστρο και η Ορθοδοξία, ως πρόταση ζωής. Όμως οι χριστιανικές αρχές μας δεν συμπίπτουν με αυτές τις νοοτροπίες της εν τω κόσμω «νέας τάξης πραγμάτων», η οποία απαιτεί πλήρη υποταγή σε ένα παγκόσμιο σύστημα και βασιλεύει, διά της διαιρέσεως, αλλά και της αρχής του «όποιος δεν είναι μαζί μας, είναι εναντίον μας». Ως Ορθόδοξος Χριστιανός, λοιπόν, θεωρώ, ότι το να πορεύεσαι με βάση τις αρχές, που υπηρετείς, είναι ο δύσκολος τρόπος του να πολιτεύεται κανείς σήμερα (η «στενή πύλη»), παρόλο το κόστος, που αυτό συνεπάγεται.

Τούτων λεχθέντων, πιστεύω, ότι ως Ορθόδοξες Εκκλησίες δεν θα έπρεπε να εγκλωβιζόμαστε σε στεγανά κανονιστικών διατάξεων. Παντού πρέπει να επικρατεί το μέτρο, αλλά και ο αγώνας για τις αλήθειες της πίστης και της επικράτησης του δικαίου. Ανάλογα και με τα δεδομένα της στιγμής, πρέπει να αναπροσαρμοζόμαστε στις εξελίξεις, με γνώμονα, πάντοτε, την σταθερότητα της πίστης και τις ανώτερες αξίες της σωτηρίας των ψυχών και της ειρήνης μεταξύ των ανθρώπων. Όλα έχουν, δηλαδή, τα όριά τους και, γι’ αυτό, η Εκκλησία με διάκριση, ανάλογα με τις περιστάσεις, αλλού εφαρμόζει την ακρίβεια και αλλού την οικονομία.

Συγκεκριμένα, ποιες ήταν οι παρενέργειες των γεωπολιτικών εξελίξεων και του Ουκρανικού Εκκλησιαστικού Ζητήματος, σε σχέση με το πρόσωπό σας;

Σε συνάρτηση με το Ουκρανικό Ζήτημα στην Ορθόδοξη Εκκλησία, η στάση μας για ουδετερότητα, η οποία, αρχικά, αποτελούσε και απόφαση της Ιεράς μας Συνόδου τη συγκεκριμένη στιγμή, ήταν απότοκος της ειλικρινούς στάσης και έγνοιας μας για την επικράτηση της ειρήνης στους κόλπους της Ορθοδοξίας. Αυτή η στάση, με το πέρασμα του χρόνου, μπορεί να έτυχε διαφορετικών ερμηνειών αλλά και σχολιασμών.Εντέλει,όμως, κατέδειξε πως οι γεωπολιτικές εξελίξεις δεν θα έπρεπε να επηρεάζουν την ενότητα τωνΕκκλησιώνμας. Αυτή την κοινή έγνοια για την πανορθοδόξη ενότητα επιβεβαίωσα με ιδιαίτερη ικανοποίηση και κατά την επίσκεψή μου στο Φανάρι.

Αυτή η ανάπτυξη των σχέσεών σας με την Εκκλησία της Ρωσίας, έστω και εάν, όπως δηλώσατε στο παρελθόν, ήτανκαι με την εντολή και ευλογία της Εκκλησίας της Κύπρου, δεν επηρέασαν τη διαμόρφωση της άποψής σας, σχετικά με το Ουκρανικό Ζήτημα;

Θα ήταν ανειλικρινές εκ μέρους μου να πω, ότι δεν την επηρέασαν. Ταξίδευσα δεκάδες φορές στην Ουκρανία και για χρόνια εκπροσωπούσα την Εκκλησία μας στις μεταξύ μας εκκλησιαστικές και πολιτισμικές σχέσεις. Την τραγωδία του πολέμου στην Ουκρανία τη βιώνω στο πετσί μου, εφόσον δικοί μου άνθρωποι υποφέρουν και προσφυγοποιούνται. Από την πρώτη ημέρα αυτής της συμφοράς, προσπαθώ να βρω τρόπους να απαλύνω τον πόνο των ανθρώπων που υποφέρουν και γι’ αυτό τον λόγο και στην Κύπρο, αλλά και στην Πολωνία ασχολούμαι έντονα με το προσφυγικό θέμα.Επομένως, προς απάντηση της ερώτησής σας, ναι, επηρέασαν οι σπουδές και οι σχέσεις μου, αλλά και οι ανθρωπιστικές μου ανησυχίες στο να έχω περισσότερο ενδιαφέρον, αλλά και γνώση και έγνοια του υπό αναφορά θέματος. Η αγάπη δε και ο σεβασμός μου για τη σλαβική ορθόδοξη παράδοση και ζωή, αλλά και η αναγνώριση της μαρτυρικής πορείας όλων των Σλάβων Ορθοδόξων, που εμβολίασε αγιαστικά την Ορθόδοξη Εκκλησία με μάρτυρες και Αγίους, είναι αδιαπραγμάτευτη.

Συνεπώς, στο Φανάρι πήγατε, για να «καθαρίσετε» το όνομά σας από τις διαφορετικές ερμηνείες για τις απόψεις σας;

Στο Σεπτό Πατριαρχικό Κέντρο πήγα από σεβασμό προς τον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη.Γνωρίζω εκ πείρας την πατρική αγάπη και σοφία του Παναγιωτάτου, μιας και η συνεργασία και γνωριμία μας ξεκινά από τον καιρό, που

ήμουν Μοναχός στην Ιερά Μονή Κύκκου και φτάνει μέχρι σήμερα. Η επίσκεψη αυτή αποτελούσε ακόμη μια επιβεβαίωση των μεταξύ μας αγαστών σχέσεων, αλλά και συνέχιση της καλής συνεργασίας μας. Στο Φανάρι πηγαίνω πάντοτε, ως προσκυνητής των βυζαντινών αγιασμάτων, πολιτισμού και ιστορίας.

Γιατί επισκεφτήκατε πρόσφατα τον Μακαριώτατο και, όσον αφορά στην επίσκεψή σας στο Φανάρι, ποια ήταν η αντίδρασή του;

Ακολουθώντας τις ευαγγελικές προτροπές για αγάπη, συγχώρεση και ταπείνωση, μετέβηκα με πνεύμα αδελφικότητας στο Αρχιεπισκοπικό Γραφείο. Του ασπάστηκα το χέρι και, πέραν του τι είπαμε μεταξύ μας, ειλικρινά τον διαβεβαίωσα, ότι θα είμαι πάντα στη διάθεσή του και ως άνθρωπος και ως Επίσκοπος.Την απόφασή μου να μεταβώ στο Φανάρι την είδε πολύ θετικά και την ευλόγησε, όπως, βέβαια, την επικρότησε και ο Γέροντάς μου, Μητροπολίτης Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρος.

Λύθηκαν οι μεταξύ σας διαφωνίες;

Είναι πεποίθησή μου ότι, τις όποιες διαφωνίες, θα πρέπει να τις αντιμετωπίζουμε ως εμπειρίες δημιουργικές, για μια καλύτερη επικοινωνία και λήψη πιο συλλογικών αποφάσεων. Μίλησα στον Μακαριώτατο με πάσα ειλικρίνεια και του ανέφερα, ότι το έργο, το οποίο επιτελεί, κανένας δεν το υποτιμά. Ο σεβασμός και η εκτίμησή μου προς το πρόσωπό του, αλλά και τον θεσμό, που εκπροσωπεί, είναι δεδομένος. Τα όσα λέγονται σε προσωπικό επίπεδο, η όλη επικοινωνία, βλέποντας ο ένας τα μάτια του άλλου, αφήνουν μια διαφορετική γεύση, σε σύγκριση με το να γράφεις ή να κηρύττεις από άμβωνος τις απόψεις σου. Για εμένα, αυτή η επικοινωνία με τον Μακαριώτατο ήταν απαραίτητη, για να συνεχίσω ήρεμα και πνευματικά το έργο μου.

Στο Φανάρι, πώς σας αντιμετώπισε ο Πατριάρχης και ποιες είναι, πλέον, οι αποφάσεις σας για το Ουκρανικό, δεδομένων των ειλημμένων αποφάσεων της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Κύπρου;

Ο Παναγιώτατος, όπως ανέμενα,μας αντιμετώπισε με πατρική αγάπη και πολλή κατανόηση. Τον ενημέρωσα για την επανέναρξη των θρησκευτικών περιηγήσεων από τη Μητρόπολη Ταμασου προς την Κωνσταντινούπολη, κάτι το οποίο διακόπηκε, λόγω της επιδημίας του κορωνοϊού. Μάλιστα, ο Παναγιώτατος απένειμε και ορισμένα τιμητικά οφφίκια σε λογίους Κληρικούς της Μητροπόλεώς μας, γεγονός που μας χαροποίησειδιαίτερα. Πραγματικά, μας εντυπωσίασε η ανοιχτή καρδιά και η καλοσύνη του. Με πολλή υπομονή, τόσο ο ίδιος, όσο και οι ειδικοί επί του θέματος συνεργάτες του, μας εξέθεσαν με λεπτομέρεια τις θέσεις του Πατριαρχείου στο όλο Ζήτημα. Μας έδωσαν αρκετές απαντήσεις, μέσω

νομοκανονικών και ιστορικών διατριβών, τις οποίες και θα μελετήσουμε πολύ διεξοδικά. Μάλιστα, μόλις πριν λίγες μέρες, ετοιμάστηκε από τον Πανοσιολογιώτατο Αρχιγραμματέα της Ιεράς Συνόδου του Οικουμενικού Θρόνουπ. ΓρηγόριοΦραγκάκημια λαμπρή επιστημονική μελέτη για την κανονική προέλευση των χειροτονιών των Ουκρανών Επισκόπων, τους οποίους αναγνώρισε το Οικουμενικό Πατριαρχείο.Αυτό το γεγονός πιστεύουμε, ότι θα ξεκαθαρίσει και θα ρίξει άπλετο φως σ' αυτό το ακανθώδες Ζήτημα, το οποίο αποτελούσε και τη βασική αιτία των επιφυλάξεών μας, όπως και πολλών άλλων Επισκόπων στην Ορθοδοξία. Τώρα, όσον αφορά στη θέση μου για τις αποφάσεις της Εκκλησίας της Κύπρου, επί του θέματος, ξεκαθαρίζω, ότι η υπακοή σε αυτές αποτελεί δέσμευση για κάθε μέλος της Ιεράς μας Συνόδου, που σέβεται το Συνοδικό μας Σύστημα. Πιο ξεκάθαρη απάντηση δεν μπορώ να σας δώσω. Υπακοή στην Ιερά Σύνοδο.

Πώς, όμως, Πανιερώτατε, δηλώνετε υπακοή από τη μια στις αποφάσεις της Ιεράς Συνόδου, που λήφθηκαν, έστω και με πλειοψηφία, όπως π.χ. στο θέμα του Ουκρανικού, και από την άλλη δεν συλλειτουργείτε με τον Αρχιεπίσκοπο;

Κατ' αρχάς, να ξεκαθαρίσω, ότι η συμμετοχή των Επισκόπων στα συλλείτουργα είναι μεν πολύ σημαντική, όχι δε δογματικά υποχρεωτική, εκτός και αν αυτό καταστεί υποχρεωτικό από την ίδια την Ιερά Σύνοδο, γεγονός, που, για να είμαστε δίκαιοι, ουδέποτε μας επιβλήθηκε. Άρα, με αυτό το δεδομένο, το θέμα της υπακοής στις αποφάσεις της Ιεράς Συνόδου δεν έχει σχέση με το αν κάποιος Επίσκοπος συλλειτουργεί με άλλον Επίσκοπο, αλλά με το γεγονός του εάν αναγνωρίζει και μνημονεύει τον Προκαθήμενό του, ως Πρόεδρο της Ιεράς Συνόδου, και αν συμμετέχει κανονικά στις συνεδρίες της, τηρώντας τις αποφάσεις της, ζήτημα, το οποίο ουδέποτε ετέθη εκ μέρους μου και, από ό,τι γνωρίζω, ούτε και από άλλο Μέλος της Ιεράς μας Συνόδου.

Δηλαδή, η μη συμμετοχή σας στα Συνοδικά Συλλείτουργα δεν είχε σχέση με τη στάση σας απέναντι στο Ουκρανικό Ζήτημα;

Οι λόγοι αποχής μου είχαν σχέση με τον τρόπο λήψης αποφάσεων και διαδικασιών. Αυτό το ζήτημα το ξεκαθάρισα με τον Μακαριώτατο και, πλέον, με τα δεδομένα που έχουμε σήμερα, το θέμα αυτό για εμένα θεωρείται λήξαν.

Τι απαντάτε, Πανιερώτατε, στα διάφορα δημοσιεύματα, που θέλουν τις επαφές σας με τον Αρχιεπίσκοπο και τον Οικουμενικό Πατριάρχη να γίνονται σκόπιμα, λόγω της πιθανότητας μελλοντικών αρχιεπισκοπικών εκλογών στην Εκκλησία της Κύπρου;

Κανένας ευσυνείδητος Χριστιανός, και πολύ περισσότερο ένας Επίσκοπος, δεν θα

πρέπει να αφήνει τέτοιου είδους προσωπικές εκκρεμότητές και παρεξηγήσεις άλυτες, από τη στιγμή, που αυτές δημιουργούν στους αδελφούς του πικρίες και στεναχώρια. Το να αφήσω αυτό το φορτισμένο κλίμα, το οποίο, ειρήσθω εν παρόδω, δεν δημιουργήθηκε από εμάς, να συνεχίζεται, με τον φόβο να μην παρεξηγηθώ,αυτό θα ήταν λάθος. Τι παράδειγμα θα δώσουμε στους πιστούς μας, αν κάθε κίνησή μας έχει προσωπική ιδιοτελή σκοπιμότητα και δεν στοχεύει στην άμεση επίλυση των αναμεταξύ μας διαστάσεων; Πώς θα τελούμε τα Ιερά Μυστήρια ενώπιον του Ιερού Θυσιαστηρίου, με καθαρά καρδία, όταν ξέρουμε, ότι οι αδελφοί μας, για τον όποιο λόγο, είναι πικραμένοι, λόγω της συμπεριφοράς μας; «Ὁ ἥλιοςμὴἐπιδυέτωἐπίτῷπαροργισμῷὑμῶν». Αυτή η υπόθεση τράβηξε αρκετά και έπρεπε να λήξει, διότι μόνο πόνο και παρεξηγήσεις δημιουργούσε. Αν είναι κάτι, για το οποίο μετανιώνω, είναι το ότι δεν κινήθηκα νωρίτερα, φοβούμενος, ακριβώς, τα σχόλια, που ακούω και σήμερα από ορισμένους. Ας με παρεξηγήσουν. Εγώ, τουλάχιστον, ηρέμησα και ειρήνευσα. Όλα τα υπόλοιπα τα αφήνω στον Θεό!